

บทบาทผู้นำท้องถิ่นต่อกระบวนการนโยบายสาธารณะ: กรณีศึกษาเทศบาลตำบลขุนทะเล อำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี

The Role of Local Government Leaders in Public Policy Process: A Case Study of Khunthale Municipality Muang District, Surat Thani Province

เพ็ญญา สวนทอง¹ | Pennapha Suanthong

บทคัดย่อ

บทความวิจัยฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความคิดเห็นของประชาชน และวิเคราะห์บทบาทของผู้นำท้องถิ่นและข้อเสนอแนะต่อกระบวนการนโยบายสาธารณะของเทศบาลตำบลขุนทะเล อำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี กลุ่มตัวอย่างเป็นประชาชนในตำบลขุนทะเล จำนวน 388 ตัวอย่าง ใช้แบบสอบถามความคิดเห็นของประชาชนต่อกระบวนการนโยบายสาธารณะ และผู้ให้ข้อมูลเป็นผู้บริหารเทศบาล สมาชิกสภาเทศบาล เจ้าหน้าที่เทศบาลและผู้นำชุมชน จำนวน 10 คน และการสนทนากลุ่มผู้นำชุมชนและประชาชนในเขตเทศบาล จำนวน 15 คน วิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณโดยสถิติบรรยาย ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน วิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพโดยวิเคราะห์เนื้อหาและตีความข้อมูล และนำเสนอผลการวิจัยเชิงพรรณนาวิเคราะห์

ผลการวิจัยพบว่า 1) โดยภาพรวมประชาชนมีความคิดเห็นต่อกระบวนการนโยบายสาธารณะของเทศบาลตำบลขุนทะเล อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$ =3.69) ด้านการประเมินผลนโยบาย มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{x}$ =3.71) รองลงมา คือ การกำหนดนโยบาย มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$ =3.69) และการนำนโยบายไปปฏิบัติ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{x}$ =3.67) โดยความคิดเห็นทุกด้านอยู่ในระดับมาก และ 2) บทบาทของผู้บริหารและสภาท้องถิ่นต่อกระบวนการ

¹ดร.สาขาวิชารัฐศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี ติดต่อได้ที่ pennaapapa@hotmail.com

¹Dr., Lecturer , Political Science Program, Faculty of Humanities and Social Sciences, Suratthani Rajabhat University, e-mail: pennaapapa@hotmail.com

นโยบายสาธารณะพบว่า ผู้บริหารท้องถิ่นและสภาท้องถิ่นต้องมีบทบาทในการจัดทำนโยบายสาธารณะ มี 3 บทบาท คือ (1) กำหนดนโยบายสาธารณะ รับฟังปัญหาและข้อเรียกร้องของประชาชนเพื่อจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น (2) นำนโยบายสาธารณะไปปฏิบัติ ดำเนินงานตามแผนที่สภาท้องถิ่นอนุมัติให้มีประสิทธิภาพ บรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายนโยบาย และ (3) ประเมินผลนโยบายสาธารณะ ควบคุมกำกับให้ส่วนราชการจัดทำรายงานผลสัมฤทธิ์นโยบายและผลกระทบของโครงการ รวมทั้งปรับปรุงเปลี่ยนแปลงหรือการยุตินโยบาย ข้อเสนอแนะต่อกระบวนการนโยบายสาธารณะให้สมาชิกสภาเทศบาลผลักดันนโยบายการพัฒนาท้องถิ่นที่เป็นความจำเป็นจริง ๆ มีความโปร่งใส กระจายงบประมาณการพัฒนาอย่างเสมอภาคและยุติธรรม ให้ประชาชนเข้าถึงข้อมูลและตรวจสอบได้

คำสำคัญ: กระบวนการนโยบายสาธารณะ เทศบาลตำบลขุนทะเล บทบาทของผู้นำท้องถิ่น เมืองสุราษฎร์ธานี

Abstract

This research article aimed to study the communities' opinions, analyze the local communities' roles, and suggest the public policy process of Khunthale municipality, Muang district, Suratthani province. The participants were 388 people in Khunthale who used questionnaires in the public policy process. The key informants were ten administrators, the local council, the municipality staffs, and the community leaders. The questionnaire on the community leaders' role in the public policy process and group discussion included 15 leaders and people in the municipality's area. Qualitative data were analyzed using descriptive statistics such as mean and standard deviation, and quantitative data by analyzing content and interpreting data.

The findings revealed that 1) people's perceptions of the public policy process were high ($\bar{x}=3.69$), policy evaluation was high ($\bar{x}=3.71$), policy formulation was high ($\bar{x}=3.69$), and policy implementation was low ($\bar{x}=3.67$), although all other aspects were high, and 2) the administrators' and local

บทบาทผู้นำท้องถิ่นต่อกระบวนการนโยบายสาธารณะ: กรณีศึกษาเทศบาล

ตำบลขุนทะเล อำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี

council's roles in the public policy process found that the local administrator and the local council had to take a role in creating public policy in three processes: (1) policy formulation by making a public hearing to create a community development plan; (2) policy implementation through an effective approval plan of the local council based on its objective and goal; (3) policy evaluation through evaluating the policy and controlling the governor to report the policy result and effect of the project; and (4) people's recommendations to the local municipality cabinet in pushing for the actual implementation of the policy into practice and transparency. It was also distributing the development budget equitably and fairly, so the public could access information and be able to verify it.

Keywords: Public Policy Process, Khunthale Municipality, Government Leader Role, Muang District Suratthani Province

บทนำ

การปกครองส่วนท้องถิ่นถือเป็นหลักการปกครองตนเองตามเจตนารมณ์ที่ประชาชนในท้องถิ่นสามารถเลือกผู้บริหารและสภาท้องถิ่นได้โดยตรงตามอำนาจกฎหมายในการบริหารงานท้องถิ่นโดยการจัดทำนโยบายสาธารณะให้ตอบสนองการแก้ปัญหาท้องถิ่นที่มีประสิทธิภาพ เกิดการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนอย่างสมบูรณ์ การจัดทำนโยบายสาธารณะจึงเป็นกระบวนการ/ขั้นตอน ตั้งแต่การกำหนดนโยบาย นำนโยบายไปปฏิบัติ และการประเมินผลนโยบาย นโยบายสาธารณะจึงเป็นความสัมพันธ์ของรัฐบาลในหน่วยของสิ่งแวดล้อม (Anderson, 1979: 1) เป็นแนวทางการกระทำของรัฐที่มีจุดมุ่งหมายหรือวัตถุประสงค์ที่เป็นเรื่องเกี่ยวกับการออกกฎหมาย การนำกฎหมายไปปฏิบัติและการบังคับใช้กฎหมาย (Anderson, 1994: 1)

นโยบายสาธารณะจึงจำแนกได้ 3 มิติ (มยุรี อนุมานราชธน, 2547: 4-6)

1. มิติที่เป็นกิจกรรมหรือการกระทำของรัฐบาล เป็นการแจกแจงคุณค่าต่าง ๆ อย่างถูกต้องตามกฎหมายให้แก่สังคมโดยรวม โดยบุคคลและองค์การที่มีอำนาจตาม

กฎหมาย ได้แก่ รัฐบาลและหน่วยงานของรัฐบาล (Easton, 1953: 129) นโยบายสาธารณะเป็นกิจกรรมที่รัฐบาลกระทำ ซึ่งครอบคลุมการบริการสาธารณะ กฎข้อบังคับสำหรับบุคคลและหน่วยงานในการปฏิบัติกิจกรรมและการควบคุมกระบวนการกำหนดนโยบายหรือการกระทำทางการเมืองอื่น ๆ (Sharkansky, 1971: 1)

2. มิติที่เป็นแนวทางเลือกสำหรับตัดสินใจของรัฐบาล เป็นการตัดสินใจขั้นต้นที่จะกำหนดแนวทางกว้าง ๆ เพื่อนำไปเป็นแนวทางของการปฏิบัติงานต่าง ๆ ให้ถูกต้องและบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ (Greenwood, 1965: 2) บรรดาการตัดสินใจอย่างสัมฤทธิ์ผลที่เกี่ยวกับกิจกรรมต่าง ๆ ที่สังคมอนุญาตหรือห้ามมิให้กระทำการตัดสินใจดังกล่าวอาจออกมาในรูปคำแถลงการณ์ กฎหมาย ระเบียบข้อบังคับ หรือคำพิพากษา (Caldwell, 1970: 1)

3. มิติที่เป็นแนวทางการกระทำของรัฐบาล คือ หลักการ แผนงาน หรือแนวทางการกระทำต่าง ๆ (Jacop, 1966: 3) เป็นแผนงานหรือโครงการที่ได้กำหนดขึ้นอันประกอบด้วย เป้าหมาย คุณค่า และการปฏิบัติต่าง ๆ (Lasswell & Kaplan, 1970: 71)

นโยบายสาธารณะจึงเป็นกิจกรรมหรือกระบวนการทางการเมือง ที่เริ่มจากปัจจัยนำเข้า (Input) ของนโยบายสู่ระบบการเมือง (Political Process) เพื่อตัดสินใจนโยบาย (Decisions) และนำไปปฏิบัติการปฏิบัติและผลลัพธ์นโยบาย (Output) (Easton, 1957: 384) นโยบายสาธารณะจึงเป็นเป้าหมายหรือเป้าประสงค์ของรัฐบาลในการดำเนินการกิจในการจัดการกับปัญหาที่เกี่ยวกับภารกิจส่วนรวมในกระบวนการทางการเมือง (Political Process) ผ่านการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน (Public Opinion) หรือเวทีสาธารณะเพื่อเรียกร้องให้รัฐบาลดำเนินการ (Demands and Action) การอภิปรายสาธารณะ (Public Discussion) การพัฒนาข้อเสนอโครงการสำหรับแก้ไขปัญหา (Development Proposal to Resolve Problem) แล้วนำนโยบายไปปฏิบัติ (Implementing Policies) และการประเมินผลนโยบาย (Evaluation Policies) รายงานผลลัพธ์ (Outputs) ประเมินผลกระทบของโครงการ (Impact) แนะนำการเปลี่ยนแปลงและการปรับตัว (Suggesting Change and Adjustment) (Dye, 1997: 23-24) หรือยุตินโยบาย ซึ่งเป็นบทบาทหลักของผู้นำท้องถิ่นในฐานะผู้กำหนดนโยบาย ขณะฝ่ายสภาท้องถิ่นมีหน้าที่ในการอนุมัติดำเนินการ รวมทั้งตรวจสอบการบริหารงานของผู้บริหารท้องถิ่นตามกฎหมาย ซึ่งทั้งสองส่วนมาจากการเลือกตั้งของประชาชนโดยตรง ผู้นำท้องถิ่นจึงมีบทบาทในการกำหนด

บทบาทผู้นำท้องถิ่นต่อกระบวนการนโยบายสาธารณะ: กรณีศึกษาเทศบาล**ตำบลขุนทะเล อำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี**

ทิศทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในพื้นที่ความรับผิดชอบ เริ่มจากรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 มาตรา 282 ภายใต้บังคับมาตรา 1 รัฐ จะต้องให้ความสำคัญเป็นอิสระแก่ท้องถิ่นตามหลักแห่งการปกครองตนเองตามเจตนารมณ์ของประชาชนในท้องถิ่น มีอิสระในการกำหนดนโยบายสาธารณะ (มาตรา 284) ขณะเดียวกันพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 มาตรา 16 แห่งพระราชบัญญัตินี้ กำหนดให้เทศบาลเมืองพญา และองค์การบริหารส่วนตำบลมีอำนาจและหน้าที่ในการจัดระบบการบริการสาธารณะเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นของตนเอง โดยการบริหารท้องถิ่นต้องทำเป็นนโยบายและผู้บริหารท้องถิ่นต้องแถลงนโยบายต่อสภาท้องถิ่นก่อนเข้าทำ ทั้งนี้ ก่อนนายกเทศมนตรีเข้ารับหน้าที่ ให้ประธานสภาเทศบาลเรียกประชุมสภาเทศบาลเพื่อให้นายกเทศมนตรีแถลงนโยบายต่อสภาเทศบาลโดยไม่มีการลงมติ และกำหนดให้นายกเทศมนตรีจัดทำรายงานแสดงผลการปฏิบัติงานตามนโยบายที่ได้แถลงไว้ต่อสภาเทศบาลเป็นประจำทุกปี” (พระราชบัญญัติเทศบาล, 2552: 9) นอกจากนี้ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 มาตรา 249 ภายใต้บังคับมาตรา 1 ให้มีการจัดการปกครองส่วนท้องถิ่นตามหลักแห่งการปกครองตนเองตามเจตนารมณ์ของประชาชนในท้องถิ่น ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีหน้าที่และอำนาจดูแลและจัดทำบริการสาธารณะ และกิจกรรมสาธารณะเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นตามหลักการพัฒนาอย่างยั่งยืน รวมทั้งส่งเสริม และสนับสนุนการจัดการศึกษาให้แก่ประชาชนในท้องถิ่นด้วย (มาตรา 250) ซึ่งเป็นเจตนารมณ์ในการกระจายอำนาจให้กับประชาชน

จากอำนาจในการจัดการปกครองท้องถิ่นของประชาชนตามรัฐธรรมนูญเทศบาลตำบลขุนทะเล อำเภอเมืองฯ จังหวัดสุราษฎร์ธานี ยกระดับจากสภาตำบลเป็นองค์การบริหารส่วนตำบล ในปี พ.ศ. 2539 และยกระดับเป็นเทศบาลตำบล ในปี พ.ศ. 2551 ปัจจุบันมี 10 หมู่บ้าน มีประชากร 13,477 คน เนื้อที่ 50,646 ไร่ หรือประมาณ 81 ตารางกิโลเมตร พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นที่ราบ ประชาชนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทำสวนเป็นหลัก (เทศบาลตำบลขุนทะเล, 2564: 3) ประกอบกับการขยายตัวของเมือง เพื่อรองรับการศึกษาในระดับอุดมศึกษา อุตสาหกรรมบริการ ภาคการค้า ธุรกิจ หอพักและที่อยู่อาศัย ที่มีการแข่งขัน กำไรคือเป้าหมายสูงสุด ละเลยพื้นที่ส่วนรวม ทั้งขยะ มลพิษ การจัดความเป็นระเบียบเรียบร้อยทางสังคมก็เป็นสิ่งจำเป็นของเทศบาลในการดูแลพัฒนาพื้นที่

ทั้งสาธารณูปโภค สาธารณูปการ การรองรับการเติบโตของสังคมเมือง ขณะเดียวกันตำบลขุนทะเลก็ยังมีภาคส่วนของภาคชนบทที่ประชาชนประกอบอาชีพเกษตรกรรม มีวิถีแบบคนชนบทที่พึ่งพิงทรัพยากรธรรมชาติในการดำรงชีพ การเกื้อกูลกันทางสังคม จึงเป็นความท้าทายของผู้บริหารท้องถิ่นผ่านกระบวนการนโยบายสาธารณะ เพื่อการพัฒนาคุณภาพที่ดีชีวิตของประชาชนในพื้นที่ ดังนั้นจึงเป็นความท้าทายต่อบทบาทของผู้นำท้องถิ่นต่อกระบวนการนโยบายสาธารณะของเทศบาลตำบลขุนทะเล โดยประชาชนมีความคิดเห็นอย่างไร ผู้นำท้องถิ่นมีบทบาทอย่างไร และประชาชนมีข้อเสนอแนะต่อกระบวนการนโยบายของเทศบาลอย่างไร จึงนำไปสู่การวิจัยนี้ ทั้งนี้เพื่อเป็นประโยชน์ในการบริหารการพัฒนาท้องถิ่นตามหลักการพัฒนาอย่างยั่งยืน ซึ่งเป็นเจตนารมณ์ในการกระจายอำนาจให้กับประชาชน

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของประชาชนต่อกระบวนการนโยบายสาธารณะของเทศบาลตำบลขุนทะเล อำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี
2. เพื่อวิเคราะห์บทบาทของผู้นำท้องถิ่นต่อกระบวนการนโยบายสาธารณะและข้อเสนอแนะของประชาชนต่อกระบวนการจัดทำนโยบายสาธารณะ

วิธีการวิจัย

ผู้วิจัยใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Methods) เก็บรวบรวมข้อมูลดังนี้

1. การเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณ ใช้แบบสอบถาม เก็บข้อมูลกลุ่มตัวอย่างจำนวน 388 ตัวอย่าง จากประชากร 12,580 คน ในเขตเทศบาลตำบลขุนทะเลทั้ง 10 หมู่บ้าน สุ่มตัวอย่างโดยอาศัยทฤษฎีความน่าจะเป็น (Probability Sampling) ใช้การสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ตรวจสอบเครื่องมือโดยผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน ได้ค่า IOC = 0.86 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ โดยใช้สถิติบรรยาย (Descriptive Statistic) ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2. การเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพ ใช้การสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key Informants) โดยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ประกอบด้วย ผู้บริหารเทศบาลตำบลขุนทะเล จำนวน 2 ท่าน สมาชิกสภาเทศบาล จำนวน 2 ท่าน เจ้าหน้าที่เทศบาล จำนวน 2 ท่าน และผู้นำชุมชน 4 คน รวมจำนวน 10 คน และการสนทนากลุ่ม

บทบาทผู้นำท้องถิ่นต่อกระบวนการนโยบายสาธารณะ: กรณีศึกษาเทศบาล

ตำบลขุนทะเล อำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี

(Focus Groups Discussion) ได้แก่ ผู้นำชุมชนและประชาชนในเขตเทศบาลตำบลขุนทะเล จำนวน 15 คน รวมทั้งร่วมสังเกตการณ์การจัดทำเวทีประชาคมของเทศบาลในแต่ละหมู่บ้าน และการประชุมสภาท้องถิ่น การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพใช้การวิเคราะห์เนื้อหาและการตีความข้อมูล

ผลการวิจัย

การวิเคราะห์ความคิดเห็นของประชาชนต่อกระบวนการนโยบายสาธารณะของเทศบาลตำบลขุนทะเล อำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี นำเสนอผลการวิจัย ดังนี้

ตารางที่ 1: ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามความคิดเห็นต่อกระบวนการนโยบายสาธารณะเทศบาลตำบลขุนทะเล อำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี

กระบวนการนโยบายสาธารณะ	($\bar{x}$)	(S.D.)	แปลผล
1. การประเมินผลนโยบาย	3.71	0.80	มาก
2. การกำหนดนโยบาย	3.69	0.63	มาก
3. การนำนโยบายไปปฏิบัติ	3.67	0.73	มาก
รวม	3.69	0.62	มาก

ผลการศึกษา กระบวนการนโยบายสาธารณะเทศบาลตำบลขุนทะเล โดยภาพรวมอยู่ระดับมาก ($\bar{x}=3.69$, S.D.=0.62) เมื่อพิจารณารายด้านจะพบว่า กระบวนการประเมินผลนโยบาย มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{x}=3.71$, S.D.= 0.80) รองลงมา คือ กระบวนการกำหนดนโยบาย ($\bar{x}=3.69$, S.D.= 0.63) และกระบวนการนำนโยบายไปปฏิบัติ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{x}=3.67$, S.D.= 0.73) ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 2: ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ระดับความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามกระบวนการกำหนดนโยบาย

การกำหนดนโยบาย	($\bar{x}$)	(S.D.)	แปลผล
1. มีการรวบรวมปัญหาและความต้องการของประชาชน ประกอบการจัดทำแผนพัฒนาหรือนโยบายของเทศบาล	3.80	0.79	มาก
2. แผนพัฒนาเทศบาลและโครงการต่าง ๆ มาจากข้อมูล ประชาคมในแต่ละชุมชน	3.79	0.84	มาก
3. ประชาชนในเทศบาลได้ชี้ประเด็นปัญหาข้อเรียกร้อง และเทศบาลนำมากำหนดนโยบายหรือแผนพัฒนา เทศบาล	3.78	0.76	มาก
4. การยกร่างนโยบาย แผนงาน โครงการ/กิจกรรมของ เทศบาลเปิดโอกาสให้ประชาชนแต่ละชุมชนได้อภิปราย หรือมีเวทีประชาคม	3.75	0.92	มาก
5. เทศบาลสามารถกำหนดแผนพัฒนาได้อย่างมี ประสิทธิภาพตรงตามความต้องการของประชาชน	3.69	0.85	มาก
6. องค์กรชุมชนในเทศบาลได้มีส่วนร่วมในการกำหนด นโยบายหรือแผนพัฒนาเทศบาล	3.68	0.71	มาก
7. ในการจัดทำนโยบายสาธารณะมีการคัดเลือกข้อเสนอ นโยบายตามความจำเป็นและมีการจัดลำดับความสำคัญ แผนและปัญหา	3.67	0.85	มาก
8. การกระจายงบประมาณการพัฒนาเทศบาลเป็นไปตาม แผนและปัญหา	3.62	0.88	มาก
9. กระบวนการกำหนดแผนพัฒนาเทศบาล มีความ โปร่งใสและยุติธรรม	3.61	0.84	มาก
10. สมาชิกสภาเทศบาลมีโอกาสนำเสนอปัญหา และเกิดประโยชน์ในการผลักดันนโยบายการพัฒนาท้องถิ่น	3.57	0.91	มาก
รวม	3.69	0.63	มาก

บทบาทผู้นำท้องถิ่นต่อการขับเคลื่อนนโยบายสาธารณะ: กรณีศึกษาเทศบาล

ตำบลขุนทะเล อำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี

ตารางที่ 2 ด้านการกำหนดนโยบาย พบว่าโดยรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=3.69$, $S.D.= 0.63$) โดยประเด็นการรวบรวมปัญหาและความต้องการของประชาชนในเทศบาล ประกอบการวางแผนพัฒนาหรือนโยบายของเทศบาล มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{x}=3.80$, $S.D.= 0.79$) รองลงมา คือแผนพัฒนาเทศบาลและโครงการต่าง ๆ มาจากข้อมูลประชาคมแต่ละชุมชนในเทศบาล ($\bar{x}=3.79$, $S.D.= 0.84$) และประชาชนในเทศบาลได้ชี้ประเด็นปัญหาข้อเรียกร้องและเทศบาลนำมากำหนดนโยบายหรือแผนพัฒนาของเทศบาล ($\bar{x}=3.78$, $S.D.= 0.76$) อยู่ในระดับมากทั้งหมด ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 3: ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ($S.D.$) ระดับความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามตามการนำนโยบายไปปฏิบัติ

การนำนโยบายไปปฏิบัติ	($\bar{x}$)	($S.D.$)	แปลผล
1. ผู้นำกลุ่มองค์กรต่าง ๆ ในชุมชน เช่น กลุ่มสตรี กลุ่มเยาวชน กลุ่มอาชีพต่าง ๆ มีส่วนร่วมในการทำงานกิจกรรมของเทศบาล	3.75	0.71	มาก
2. เทศบาลสามารถบริหารงานการแก้ไขปัญหาโครงสร้างพื้นฐานได้สอดคล้องกับความต้องการ	3.72	0.84	มาก
3. การดำเนินงานของเทศบาลโดยเฉพาะในการจัดทำแผนพัฒนาตำบลหรือโครงการต่าง ๆ ตอบสนองต่อความต้องการและแก้ไขปัญหาของชุมชนได้เป็นอย่างดี	3.71	0.71	มาก
4. ผู้บริหารเทศบาลใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานเทศบาล	3.65	0.88	มาก
5. เทศบาลสามารถนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ	3.64	0.83	มาก
6. มีการดำเนินนโยบายด้านการศึกษา สังคมวัฒนธรรม ครอบคลุมกลุ่มเป้าหมาย	3.61	0.85	มาก

การนำนโยบายไปปฏิบัติ	($\bar{x}$)	(S.D.)	แปลผล
7. การบริหารงบประมาณของเทศบาลเป็นไปโดยความโปร่งใสและคุ้มค่า	3.57	0.93	มาก
8. เทศบาลสามารถบริหารงานในการดูแลรักษาความสงบเรียบร้อยในพื้นที่ได้ตามเป้าหมาย	3.56	0.82	มาก
9. โครงการส่วนใหญ่ที่ได้รับการอนุมัติจะมีการต่อรองผลประโยชน์ระหว่างสมาชิกเทศบาลด้วยกันเอง	3.54	0.86	มาก
10. เทศบาลเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการดำเนินงานตามนโยบายของเทศบาล	3.47	0.93	ปานกลาง
รวม	3.67	0.73	มาก

ตารางที่ 3 ด้านการนำนโยบายไปปฏิบัติ พบว่าโดยรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{x}$ =3.67, S.D.= 0.73) โดยประเด็นผู้นำกลุ่มองค์กรต่าง ๆ ในชุมชน เช่น กลุ่มสตรี กลุ่มเยาวชน กลุ่มอาชีพต่าง ๆ มีส่วนร่วมในการทำงานกิจกรรมของเทศบาล ค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{x}$ =3.75, S.D.= 0.71) รองลงมาคือเทศบาลสามารถบริหารงานการแก้ไขปัญหาโครงสร้างพื้นฐานได้สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นของชุมชน ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$ =3.72, S.D.= 0.84) การดำเนินงานของเทศบาลโดยเฉพาะในการจัดทำแผนพัฒนาตำบลหรือโครงการต่าง ๆ ตอบสนองต่อความต้องการและแก้ไขปัญหาของชุมชนได้เป็นอย่างดี ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$ =3.71, S.D.= 0.71) อยู่ในระดับมาก แต่ก็พบว่าเทศบาลเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการดำเนินงานตามนโยบายของเทศบาลอยู่ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$ =3.47, S.D.= 0.93) ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 4: ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ระดับความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามการประเมินผลนโยบาย

การประเมินผลนโยบาย	($\bar{x}$)	(S.D.)	แปลผล
1. เทศบาลมีการประเมินผลนโยบายและนำไปปรับปรุงกำหนดแผนงาน โครงการ/กิจกรรมในปัดต่อไปพร้อมเผยแพร่ข้อมูลให้ประชาชนได้รับทราบ	3.76	0.86	มาก

บทบาทผู้นำท้องถิ่นต่อการขับเคลื่อนนโยบายสาธารณะ: กรณีศึกษาเทศบาล

ตำบลขุนทะเล อำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี

การประเมินผลนโยบาย	($\bar{x}$)	(S.D.)	แปลผล
2. การดำเนินงานด้านการแก้ปัญหาโครงสร้างพื้นฐานของเทศบาลเช่น ถนน ไฟฟ้า ประปา ประสบความสำเร็จ	3.69	0.83	มาก
3. ท่านพึงพอใจในโครงสร้างพื้นฐานต่าง ๆ ที่เทศบาลจัดให้มีและบำรุงรักษาทางน้ำ ไฟฟ้า ประปา	3.68	0.87	มาก
4. เทศบาลสามารถปฏิบัติงานเพื่อเสริมสร้างคุณภาพชีวิตและความเป็นอยู่ที่ดีของประชาชนเช่น การศึกษา สุขภาพ อนามัยมีประสิทธิภาพ	3.68	0.72	มาก
5. ความสำเร็จในการพัฒนาเทศบาลตำบลขุนทะเล ตามแผน 3 ปี	3.67	0.73	มาก
6. การดำเนินงานด้านป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยสามารถแก้ไขปัญหาให้แก่ประชาชนได้	3.66	0.84	มาก
7. สภาเทศบาลตำบลขุนทะเลสามารถกำกับ ตรวจสอบการบริหารงานเทศบาลให้เป็นไปตามเป้าหมายการบริหารราชการท้องถิ่น	3.64	0.83	มาก
8. การใช้จ่ายงบประมาณตามแผนงาน/โครงการ กิจกรรมของเทศบาลเกิดความคุ้มค่า	3.57	0.83	มาก
9. โครงการด้านส่งเสริมอาชีพของเทศบาลสามารถตอบสนองต่อการแก้ปัญหาด้านอาชีพและรายได้เพิ่ม	3.50	0.85	ปานกลาง
10. เทศบาลได้จัดให้ได้มีการรักษากอนทางเท้า ทางเดินสาธารณะ และการกำจัดขยะมูลฝอย	3.47	0.87	ปานกลาง
รวม	3.71	0.80	มาก

ตารางที่ 4 ด้านการประเมินผลนโยบาย พบว่าโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}$ =3.71, S.D.= 0.80) โดยประเด็นเทศบาลมีการประเมินผลนโยบายและนำผลไปปรับปรุงกำหนดแผนงาน โครงการ/กิจกรรมในปีถัดไปพร้อมเผยแพร่ข้อมูลให้ประชาชนได้รับทราบ ค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{x}$ =3.76, S.D.= 0.86) รองลงมา คือการดำเนินงานด้านการแก้ปัญหาโครงสร้างพื้นฐานของเทศบาลเช่น ถนน ไฟฟ้า ประปา ประสบความสำเร็จ

($\bar{x}$ =3.69, S.D.= 0.83) และพบว่าการนำนโยบายไปปฏิบัติในประเด็นโครงการด้านส่งเสริมอาชีพของเทศบาลสามารถตอบสนองต่อการแก้ปัญหาด้านอาชีพและรายได้เพิ่ม และเทศบาลได้จัดให้ได้มีการรักษาดนทางเท้าทางเดินสาธารณะและการกำจัดขยะมูลฝอยอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$ =3.50, S.D.= 0.85) และ ($\bar{x}$ =3.47, S.D.= 0.87) ตามลำดับ ดังตารางที่ 4

บทบาทของผู้นำท้องถิ่นต่อกระบวนการนโยบายสาธารณะและข้อเสนอแนะของประชาชนต่อการกระบวนการนโยบายสาธารณะท้องถิ่น

การวิเคราะห์บทบาทของผู้นำท้องถิ่นต่อกระบวนการนโยบายสาธารณะ

ผลการศึกษาบทบาทของผู้นำท้องถิ่นต่อกระบวนการนโยบายสาธารณะ พบว่าผู้นำท้องถิ่นมีบทบาทในกระบวนการนโยบายสาธารณะ 3 บทบาท คือ บทบาทการกำหนดนโยบาย บทบาทการนำนโยบายไปปฏิบัติ และบทบาทในการประเมินผลนโยบาย ดังนี้

1. บทบาทการกำหนดนโยบาย ผู้บริหารเทศบาลได้มีบทบาทในการกำกับและดำเนินการให้การจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นให้เป็นไปตามกฎหมาย โดยดำเนินการ ดังนี้ (1) รวบรวมข้อมูลปัญหา/ความต้องการ/โครงการประชาคม ท้องถิ่น/ข้อมูลจากคณะผู้บริหาร ซึ่งในการทำประชาคมหมู่บ้านเทศบาลดำเนินการภายใต้โครงการ “เทศบาลพบประชาชน” (2) ประชุมคณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำร่างแผนพัฒนาและเสนอต่อคณะกรรมการพัฒนา (3) ประชุมคณะกรรมการพัฒนาเทศบาลพิจารณาแผนพัฒนาเสนอผู้บริหารท้องถิ่น (4) ประกาศใช้แผนพัฒนาท้องถิ่น (5) รายงานอำเภอ จังหวัด กระทรวง (6) ประกาศให้ประชาชนทราบ (7) ฝ่ายบริหารและเจ้าหน้าที่งบประมาณจัดทำข้อบัญญัติ (8) เสนอให้สภาเทศบาลเห็นชอบ และ (9) นายกเทศมนตรีลงนามและประกาศใช้ข้อบัญญัติ ในการจัดทำนโยบายสาธารณะจึงเป็นหน้าที่ของฝ่ายบริหารซึ่งตามพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 14) พ.ศ. 2562 ได้บัญญัติไว้ว่า “ก่อนนายกเทศมนตรีเข้ารับหน้าที่ให้ประธานสภาเทศบาลเรียกประชุมสภา เทศบาลเพื่อให้ นายกเทศมนตรีแถลงนโยบายต่อสภาเทศบาล โดยไม่มีการลงมติ ทั้งนี้ภายในสามสิบวัน นับแต่วันประกาศผลการเลือกตั้งนายกเทศมนตรี” ซึ่งนายกเทศบาลตำบลขุนทะเลได้แถลงนโยบายต่อสภาเทศบาล เมื่อวันที่ 10 พฤษภาคม 2564 ในภาพรวม 7 นโยบาย

บทบาทผู้นำท้องถิ่นต่อการ बनนโยบายสาธารณะ: กรณีศึกษาเทศบาล

ตำบลขุนทะเล อำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี

ได้แก่ นโยบายด้านโครงสร้างพื้นฐาน นโยบายด้านสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม นโยบายด้านการศึกษา นโยบายด้านสังคม นโยบายด้านการบริหาร นโยบายด้านเศรษฐกิจ และนโยบายด้านการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ภายใต้พันธกิจ มาร่วมกัน “เปลี่ยน” มาร่วมกัน “สร้าง” มาร่วมกัน “พัฒนา” ก้าวเดินไปข้างหน้าด้วยกัน” (ผู้บริหารท้องถิ่น 1, สัมภาษณ์: 25 มกราคม 2565)

นอกจากนี้ จากการสัมภาษณ์ผู้บริหารท้องถิ่นท่านหนึ่ง ให้คำสัมภาษณ์ว่า

“ในการกำหนดนโยบายสาธารณะเทศบาลทั้งผู้บริหาร สมาชิกสภาเทศบาล และข้าราชการได้ลงพื้นที่ร่วมกันในการจัดทำประชาคมหมู่บ้านรับฟังปัญหาความต้องการของประชาชนในตำบลรวม ทั้งสร้างช่องทางที่หลากหลายในการติดต่อสื่อสารรับฟังปัญหาต่าง ๆ ข้อเรียกร้อง ข้อร้องเรียน และข่าวสารต่าง ๆ ทางเว็บไซต์ของเทศบาล (<http://www.khuntalae.go.th>) เพื่อให้พี่น้องเข้าถึงบริการของเทศบาลและการแก้ปัญหาต่าง ๆ ได้รวดเร็ว เทศบาลยังพยายามเชื่อมโยงงบประมาณจากหน่วยงานภายนอกอื่น ๆ มาร่วมแก้ปัญหาให้พี่น้อง ตอนนี้ก็มีประเด็นร้องเรียนน้ำท่วมขอย 1 ปากซอยติดถนนสุราษฎร์-นาสาร ก็ได้ประสานหน่วยงานที่ภายนอกมาร่วมดำเนินการด้วยเทศบาล มีงบประมาณ ต้องปรับทั้งถนนและวางระบบท่อระบายน้ำเพื่อให้ระบาย ได้ทันในช่วงฝนตกหนัก...ซึ่งเทศบาลก็ไม่ได้ละเลย”

(ผู้บริหารท้องถิ่น 2, สัมภาษณ์: 13 มีนาคม 2565)

ส่วนตัวแทนชุมชนให้การสัมภาษณ์ว่า

“การบริหารงานของเทศบาลเอาใจใส่พี่น้องดีมาก นายก ลงพื้นที่ตลอด รับฟังปัญหาของประชาชนแล้วเอาไปแก้ปัญหาให้พื้นที่... การประสานข้ามหน่วยงานที่เกี่ยวกับการพัฒนาการจัดการให้...การติดต่อ ที่เทศบาลก็ง่ายขึ้นกว่าที่ผ่านมา ให้ความสำคัญกับทุกคนเหมือน ๆ กัน เป็นผลดีกับชาวบ้านและชุมชนมาก มีปัญหาที่สามารถติดต่อขอคำแนะนำปรึกษาหารือได้ตลอด”

(ประชาชน 1, สัมภาษณ์: 13 มีนาคม 2565)

จากการสนทนากลุ่ม สรุปได้ว่า “บทบาทการกำหนดนโยบายสาธารณะของผู้นำท้องถิ่นนั้น ผู้นำท้องถิ่นให้ความสนใจกับปัญหาชุมชน รับฟังและนำปัญหาเข้าสู่กระบวนการทำแผนพัฒนาท้องถิ่น แต่ในกระบวนการจัดทำแผนยังให้ความสำคัญกับโครงสร้างพื้นฐานซึ่งงบประมาณมากควรเชื่อมโยงกับหน่วยงานอื่นที่ดำเนินงานด้านนี้เป็นทางเลือกเพิ่ม ชุมชนต้องการให้แก้ปัญหาเศรษฐกิจเร่งด่วน โดยเฉพาะอาชีพ รายได้ พืชผลการเกษตรที่ตกต่ำ ควรได้มีการพิจารณาและผลักดันไปแก้ปัญหาในเชิงนโยบายด้วย รวมทั้งปัญหาขยะ และภัยจากยาเสพติดที่จะส่งผลให้เกิดอาชญากรรมของชุมชนกึ่งเมือง” (ผู้นำชุมชนและตัวแทนประชาชน, สัมภาษณ์: 10 พฤษภาคม 2565)

2. บทบาทการนำนโยบายไปปฏิบัติ เป็นการแก้ปัญหาจากข้อเรียกร้องและความต้องการของชุมชนเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตที่ดีของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลขุนทะเล ซึ่งเป็นการประสานความร่วมมือของภาคที่เกี่ยวข้องในการพัฒนา ทั้งในส่วนของภาคราชการเทศบาล สถานศึกษาในความรับผิดชอบของเทศบาลและประชาชนผู้รับผลประโยชน์จากโครงการ/กิจกรรมการพัฒนาส่งเสริมของเทศบาล มีหน่วยงานที่รับผิดชอบในส่วนของเทศบาลประกอบด้วย 1) หน่วยตรวจสอบภายใน 2) สำนักปลัดเทศบาล 3) กองยุทธศาสตร์และงบประมาณ 4) กองคลัง 5) กองช่าง 6) กองสวัสดิการและสังคม และ 7) กองการศึกษา ร่วมกันรับผิดชอบในนโยบายที่เกี่ยวข้อง 7 นโยบาย คือ 1) นโยบายด้านโครงสร้างพื้นฐาน 2) นโยบายด้านสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อมนโยบาย 3) ด้านการศึกษา 4) นโยบายด้านสังคม 5) นโยบายด้านการบริหาร 6) นโยบายด้านเศรษฐกิจ และ 7) นโยบายด้านการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย โดยนายกเทศมนตรีมอบหมายให้ข้าราชการในทุกส่วนงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการ จัดทำ ประสาน ในการนำนโยบายไปปฏิบัติและดำเนินการกิจกรรมโครงการร่วมกับกลุ่มเป้าหมายให้ประสบผลสำเร็จโดยจะเน้นความร่วมมือของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ดังคำสัมภาษณ์ผู้บริหารเทศบาลตำบลขุนทะเลท่านหนึ่ง

“คณะผู้บริหารท้องถิ่นและสภาเทศบาลมีบทบาทในการดูแลให้ส่วนราชการในเทศบาลปฏิบัติงานตอบสนองพันธกิจบริการประชาชนและสนับสนุนการนำนโยบายไปปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้ง 7 นโยบาย เน้นความร่วมมือระหว่างข้าราชการและประชาชน โดยเฉพาะพี่น้องประชาชนผมจะให้ความสำคัญมาก รวมทั้ง

บทบาทผู้นำท้องถิ่นต่อการขับเคลื่อนนโยบายสาธารณะ: กรณีศึกษาเทศบาล

ตำบลขุนทะเล อำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี

กำชับข้าราชการในสังกัดของผมรวมทั้งทีมงานว่า...เรามาทำงานเพื่อรับใช้พี่น้องประชาชน เขามาเพราะเดือดร้อนหรือจะขอความช่วยเหลือ เราต้องเต็มที่ในการทำงาน...ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 เทศบาลตำบลขุนทะเล ได้อนุมัติงบประมาณให้ดำเนินงานโครงการตามแผนการดำเนินงานประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 ให้กองสวัสดิการสังคมมากที่สุด รองลงมาคือกองช่าง และกองการศึกษา (เทศบาลตำบลขุนทะเล, 2564: 17) การทำโครงการกิจกรรมต่าง ๆ จะเน้นความร่วมมือระหว่างเทศบาลและพี่น้องในชุมชน สถานศึกษา ทำให้การทำงานต่าง ๆ เป็นไปได้ด้วยดี ทุกส่วนร่วมมือกัน ชุมชนให้ความสำคัญและมีส่วนร่วมอย่างมาก และสามารถพบนายกฯ ได้ตลอดทั้งพบโดยตรงหรือทางโทรศัพท์ได้หมด เพราะเราอาสามาทำงานให้พี่น้อง ดังนั้นมีอะไรมาบอก มาช่วยกันพัฒนา...ในช่วงที่ผมมีโอกาสผมจะทำให้พี่น้อง”

(ผู้บริหารท้องถิ่น 1, สัมภาษณ์: 25 มกราคม 2565)

นอกจากนี้คำสัมภาษณ์สมาชิกสภาเทศบาลตำบลขุนทะเลและตัวแทนชุมชนต่อประเด็นการนำนโยบายไปปฏิบัติของเทศบาลตำบลขุนทะเล ดังนี้

“ในการปฏิบัติโครงการต่าง ๆ ได้มีการดำเนินการตามแผนตามวัตถุประสงค์ การดูแลเบิกจ่ายงบประมาณเป็นหน้าที่ของกองคลัง ในกำกับของปลัดเทศบาลและนายกเทศมนตรี มีการตั้งคณะกรรมการในการดำเนินการโครงการให้บรรลุเป้าหมาย...ส่วนฝ่ายสภาก็ติดตามการดำเนินงาน รวมทั้งนำเสนอปัญหา ถ้ามีประเด็นร้องเรียนของชุมชนเพื่อให้แก้ปัญหา เกิดประโยชน์สูงสุดต่อพี่น้องในพื้นที่...ตอนนี้ปัญหาหลัก ๆ ที่เห็นว่าเทศบาลยังแก้ปัญหาไม่ได้ คือปัญหาขยะ เนื่องจากตำบลขุนทะเลเป็นเขตพื้นที่กึ่งเมือง มีการขยายตัวทั้งสถานศึกษา โรงงานอุตสาหกรรม หอพัก เป็นต้น มีประชากรแฝงมีมาก ทั้งจากโรงงาน สถานศึกษา ที่เข้ามาพักอาศัย มาเรียน มาทำงาน สร้างขยะมากมาย ต้องใช้งบประมาณมากในการจัดการขยะมาก ฝ่ายบริหารและสภาเทศบาลก็ไม่ได้นั่งนอนใจพยายามจัดการให้เรียบร้อยที่สุด เก็บตาม

เวลา รวมทั้งพยายามรณรงค์การคัดแยกขยะ เพื่อให้การจัดการปลายทางง่ายขึ้น...รวมทั้งข้อจำกัดเรื่องรถขนขยะ ซึ่งต้องแก้ปัญหาต่อไป”

(สมาชิกสภาท้องถิ่น 1, สัมภาษณ์: 10 มิถุนายน 2565)

“การปรับปรุงถนนซอย การถมดินคลอง ชาวบ้านบางรายกลัวเสียพื้นที่ส่วนตัวไป จึงคัดค้าน ไม่ยอมให้เทศบาลเข้ามาดำเนินการปรับปรุง บางส่วนกลัวฝุ่นละออง...เทศบาลจึงไม่สามารถดำเนินการให้ได้...โดยรวม เทศบาลก็สามารถดำเนินการได้ดี นายกเทศมนตรีเป็นกันเองให้ความเอาใจใส่ทุกปัญหาของพี่น้องชาวบ้าน”

(ประชาชน 2, สัมภาษณ์: 10 เมษายน 2565)

“การทำโครงการเทศบาลก็ดำเนินการได้ดี รวมทั้งการแก้ปัญหาต่าง ๆ ก็รวดเร็ว ส่วนหนึ่งตัวแทนในชุมชนนำประเด็นเข้าไปคุยกับนายกเทศมนตรี ตรงไหนเดือดร้อนก็มาแก้ปัญหาให้ทันที นายกสั่งเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบไปดำเนินการได้ทันที เช่น เรื่องน้ำประปา...จะมีปัญหาอยู่บ้างก็เรื่องถนน ชาวบ้านบางส่วนไม่ให้ความร่วมมือ เทศบาลก็ดำเนินการไม่ได้”

(ประชาชน 3, สัมภาษณ์: 10 เมษายน 2565)

จากการสนทนากลุ่ม สรุปได้ว่า “ในการนำนโยบายไปปฏิบัติ ผู้นำท้องถิ่นดำเนินการโครงการเป็นไปตามแผน แต่ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการดำเนินงานตามนโยบายของเทศบาล ควรผลักดันเป็นนโยบายคือการส่งเสริมอาชีพ การจัดการขยะที่มีประสิทธิภาพ ทางเท้าที่ปลอดภัย การบำบัดน้ำเสียในชุมชน ในบึงขุนทะเลมลพิษในชุมชนกึ่งเมือง กลิ่นที่ส่งผลกระทบต่อระบบหายใจจากโรงงานยาง รวมทั้งปัญหาเสพติดที่นำไปสู่ความปลอดภัยในชีวิตจากภาวะกระห่อมและกัญชาเสรีในกลุ่มเด็กและเยาวชน” (ผู้นำชุมชนและตัวแทนประชาชน, สัมภาษณ์: 10 พฤษภาคม 2565)

3. บทบาทการประเมินผลนโยบาย เป็นบทบาทในการติดตามและประเมินผลเทศบาลขุนทะเลมีขั้นตอนการติดตามและประเมินผลนโยบาย ดังนี้

บทบาทผู้นำท้องถิ่นต่อการ बनนโยบายสาธารณะ: กรณีศึกษาเทศบาล

ตำบลขุนทะเล อำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี

1. การประเมินผลระหว่างดำเนินการ หลังจากที่ได้แผนโครงการได้รับอนุมัติเบิกจ่ายงบประมาณ ดำเนินการ มีการประเมินระหว่างดำเนินการเพื่อสนับสนุนให้บรรลุเป้าหมายและแก้ไขปัญหาได้ทันทีทันใด เทศบาลตำบลขุนทะเลได้มีการตั้งคณะกรรมการติดตามผลการดำเนินโครงการตามภารกิจ ทั้ง 7 นโยบาย ภายใต้การกำกับดูแลของฝ่ายบริหารคือนายกเทศมนตรีและมีการตรวจสอบจากสภาเทศบาล

2. การประเมินผลเมื่อเสร็จสิ้นโครงการ เมื่อการดำเนินโครงการสิ้นสุดหรือเสร็จสิ้นเพื่อหาข้อสรุปว่าการดำเนินตามโครงการบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้หรือไม่ ทั้งด้านผลผลิตที่ได้งบประมาณที่ใช้จ่ายและผลกระทบของโครงการเพื่อรวบรวมและประเมินผลก่อนตัดสินใจในการวางแผนงานในอนาคต ซึ่งเทศบาลมีขั้นตอนการติดตามผล ดังนี้ 1) การติดตามและประเมินผล แต่งตั้งคณะทำงานติดตามประเมินผลการดำเนินงานตามแผนพัฒนาเทศบาล เพื่อรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ รวมทั้งตัวชี้วัดประสิทธิภาพ 2) รายงานการปฏิบัติงานตามแผนพัฒนาโดยส่วนงานที่รับผิดชอบโครงการ จัดทำรายงานระยะ 6 เดือนให้คณะติดตามประเมินผลทราบ 3) คณะติดตามประเมินผลสรุปรายงานประเมินผลการดำเนินงานตามแผน เสนอนายกเทศมนตรี ถ้าหากจำเป็นต้องปรับปรุงแก้ไขก็พิจารณารวบรวมข้อมูล วิเคราะห์แนวทางแก้ไขเพื่อพิจารณาปรับปรุงแผน รวมทั้งการยุดินโยบายสาธารณะ

3. การรายงานผลและเสนอความคิดเห็น คณะทำงานติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาเสนอต่อผู้บริหารท้องถิ่นเทศบาลตำบลขุนทะเล เพื่อให้ผู้บริหารเสนอต่อสภาเทศบาลตำบลขุนทะเล คณะกรรมการพัฒนาเทศบาลตำบลขุนทะเล และประกาศผลการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาให้ประชาชนในเทศบาลตำบลขุนทะเลทราบโดยทั่วกันอย่างน้อยปีละหนึ่งครั้งภายในเดือนธันวาคมของทุกปี ตามระเบียบราชการ เทศบาลได้ดำเนินการตามระเบียบการติดตามและประเมินผล

ดังการสัมภาษณ์ผู้บริหารเทศบาลตำบลขุนทะเล

“การติดตามและประเมินผลโครงการ เทศบาลให้ความสำคัญอย่างมาก เนื่องจากเป็นตัวสะท้อนการทำโครงการได้ดี จะมีการจัดตั้งคณะกรรมการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาเทศบาลตำบลขุนทะเล เน้นการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องโดยเฉพาะชุมชน จะให้เข้ามามีส่วนร่วม เทศบาลมีหน้าที่ดำเนินงานให้ประสบความสำเร็จ

ทำให้พี่น้องได้ประโยชน์มากที่สุดภายใต้งบประมาณที่มีและการประสานความร่วมมือกับเครือข่ายภายนอกในการร่วมพัฒนาคุณภาพชีวิตของพี่น้องในตำบล”

(ผู้บริหารท้องถิ่น 1, สัมภาษณ์: 25 มกราคม 2565)

การสัมภาษณ์สมาชิกสภาเทศบาล

“ที่ผ่านมาเทศบาลมีการประเมินผลนโยบายและนำไปปรับปรุงกำหนดแผนงาน โครงการ/กิจกรรม รวมทั้งการทบทวนแผนการดำเนินงานประจำปี”

(สมาชิกสภาท้องถิ่น 1, สัมภาษณ์: 10 มิถุนายน 2565)

นอกจากนี้การสัมภาษณ์ตัวแทนประชาชนในเขตเทศบาล ให้สัมภาษณ์

“เทศบาลมีการติดตามประเมินผลโครงการในลักษณะของการซักถามผู้รับประโยชน์ ให้ประเมินผ่านเอกสาร และสามารถติดตามผลการประเมินโครงการต่าง ๆ ได้จากเทศบาล ซึ่งเจ้าหน้าที่เทศบาลจะเป็นผู้รับผิดชอบดำเนินการในการประเมินผลโครงการ”

(ประชาชน 4, สัมภาษณ์: 10 มิถุนายน 2565)

จากการสนทนากลุ่ม สรุปได้ว่า “ผู้บริหารเทศบาลจะร่วมกับข้าราชการและเจ้าหน้าที่เทศบาลในการติดตามและประเมินผลโครงการ ชาวบ้านเสนอให้สมาชิกสภาเทศบาล (สท.) ในฐานะตัวแทนของพี่น้อง ร่วมตรวจสอบ ยึดหลักธรรมาภิบาล เป็นกระบอกเสียงแทนพี่น้องในชุมชน ช่วยสะท้อนปัญหา และตรวจสอบและติดตามประเมินผลกิจกรรมโครงการต่าง ๆ อย่างจริงจัง รวมทั้งประเมินผลกระทบจากโครงการด้วยเพื่อให้เกิดประโยชน์ที่สุดต่อประชาชน...คุ้มค่า คุ้มทุน คุ้มประโยชน์” (ผู้นำชุมชนและตัวแทนประชาชน, สัมภาษณ์: 10 พฤษภาคม 2565)

บทบาทผู้นำท้องถิ่นต่อกระบวนการนโยบายสาธารณะ: กรณีศึกษาเทศบาล

ตำบลขุนทะเล อำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี

ผลการศึกษาข้อเสนอแนะของประชาชนต่อกระบวนการนโยบายสาธารณะเทศบาล
ตำบลขุนทะเล อำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี

ผลการศึกษา พบว่าประชาชนมีข้อเสนอแนะต่อกระบวนการนโยบายสาธารณะ
เทศบาลตำบล ขุนทะเล 3 ด้าน ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะด้านการกำหนดนโยบาย

ประชาชนเห็นว่าสมาชิกสภาเทศบาลควรใช้โอกาสในการอภิปรายประเด็น
ปัญหาในสภาเทศบาลอย่างกว้างขึ้นเพื่อให้เกิดประโยชน์ในการผลักดันนโยบายการพัฒนา
ท้องถิ่นที่เป็นความจำเป็นจริง ๆ ของชุมชน รวมทั้งกระบวนการกำหนดแผนพัฒนา
เทศบาลต้องมีความโปร่งใสและยุติธรรม สามารถการกระจายงบประมาณการพัฒนา
ชุมชนได้อย่างเสมอภาคเป็นไปตามแผนและปัญหาที่มาจากข้อเสนอของประชาคมหมู่บ้าน
และควรมีเวทีพบทวนแผนที่ประชาชนในเทศบาลมีส่วนร่วมอย่างจริงจัง การผลักดันแผน
ไปสู่การปฏิบัติในกระบวนการคัดเลือกข้อเสนอโยบายต้องเน้นตามความจำเป็นเร่งด่วน
และมีการจัดลำดับความสำคัญแผนและปัญหาและให้ประชาชนสามารถเข้าถึงข้อมูลได้
เพื่อได้มีส่วนร่วมในการพิจารณาข้อเสนอโยบาย และสามารถตรวจสอบในขั้นต้นได้ ทั้งนี้
ประชาชนในเขตเทศบาลเห็นว่าประเด็นปัญหาที่เร่งด่วนที่ควรจะนำไปสู่การผลักดันเป็น
นโยบายคือการส่งเสริมอาชีพ การจัดปัญหาขยะ ปัญหาน้ำประปาไม่ไหล และน้ำประปา
ไม่เพียงพอในการอุปโภคบริโภค ปัญหาถนนขาดมาตรฐานเป็นหลุมเป็นบ่อสัญจรไม่สะดวก
รวมทั้งปัญหาหาเสพติดที่นำไปสู่ความปลอดภัยในชีวิตและการลดอาชญากรรม เป็นต้น

2. ข้อเสนอแนะด้านการนำนโยบายไปปฏิบัติ

ประชาชนในเทศบาลเสนอว่า ผู้บริหารเทศบาลขุนทะเลควรเปิดโอกาสให้
ประชาชนมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการดำเนินงานตามนโยบายของเทศบาล โครงการ
ส่วนใหญ่ที่ได้รับการอนุมัติจะมีการต่อรองผลประโยชน์ระหว่างสมาชิกเทศบาลด้วย
กันเอง สภาเทศบาลจึงควรมีบทบาทในการพิจารณาและแปรรูปการใช้งบประมาณอย่าง
จริงจังเพื่อความคุ้มค่าในการใช้งบประมาณและเกิดผลประโยชน์ในการแก้ปัญหา
ประชาชนอย่างแท้จริง และการบริหารงบประมาณของเทศบาลควรมีความโปร่งใส
เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล ใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานเทศบาลอย่าง
แท้จริง

3. ข้อเสนอแนะด้านการประเมินผลนโยบาย

ประชาชนในเขตเทศบาลตำบลขุนทะเลเห็นว่าในการประเมินผลนโยบายและนำผลไปปรับปรุงกำหนดแผนงาน โครงการ/กิจกรรมในปีถัดไป พร้อมเผยแพร่ข้อมูลให้ประชาชนได้รับทราบเทศบาลตำบลขุนทะเลทำได้ดี แต่ในส่วนของการประเมินที่เป็นสภาวะเร่งด่วนจากการประเมินของประชาชน ยังขาดการผลักดันไปสู่การปฏิบัติในระดับนโยบายหรือแผนดำเนินการ ได้แก่ การรักษาถนนทางเท้าและทางเดินสาธารณะ รวมทั้งกำจัดขยะมูลฝอย การส่งเสริมอาชีพที่สามารถตอบสนองต่อการแก้ปัญหาด้านอาชีพและสร้างรายได้เพิ่มให้ประชาชน การใช้จ่ายงบประมาณตามแผนงาน/โครงการให้มีประสิทธิภาพ คำนึงค่าสอดคล้องกับความจำเป็นและความต้องการของประชาชนเป็นพื้นฐานของการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการศึกษาความคิดเห็นของประชาชนต่อกระบวนการนโยบายสาธารณะของเทศบาลตำบลขุนทะเล พบว่า โดยภาพรวมอยู่ระดับมาก ($\bar{x}=3.69$, $S.D.=0.62$) การดำเนินงานด้านการแก้ปัญหาโครงสร้างพื้นฐานของเทศบาลเช่น ถนน ไฟฟ้า ประปา ประสบความสำเร็จ เสริมสร้างคุณภาพชีวิตและความเป็นอยู่ที่ดีของประชาชนเช่น การศึกษา สุขภาพอนามัยมีประสิทธิภาพ กลุ่มสตรี กลุ่มเยาวชน กลุ่มอาชีพต่าง ๆ มีส่วนร่วมในการทำงานกิจกรรมของเทศบาล สอดคล้องกับ เกศสุตา โภคานิษฐ์ และกิฬา หนูยศ (2560: 71) พบว่าความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลนาเสียวในการพัฒนาท้องถิ่น ประกอบด้วย ด้านโครงสร้างพื้นฐาน ด้านส่งเสริมคุณภาพชีวิต ด้านจัดระเบียบชุมชน สังคม และการรักษาความสงบเรียบร้อย ด้านการวางแผน การส่งเสริมการลงทุน ภาษีกรรมและ การท่องเที่ยว ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมด้านศิลปะ วัฒนธรรม ประเพณีและ ภูมิปัญญาท้องถิ่น อยู่ในระดับมาก

ผลการศึกษาบทบาทของผู้นำท้องถิ่นและข้อเสนอแนะของประชาชนต่อกระบวนการนโยบายสาธารณะของเทศบาลตำบลขุนทะเล อำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี พบว่า ผู้นำท้องถิ่นมีบทบาทในกระบวนการนโยบายสาธารณะ 3 บทบาท คือ บทบาทการกำหนดนโยบาย บทบาทการนำนโยบายไปปฏิบัติ และบทบาทในการ

บทบาทผู้นำท้องถิ่นต่อกระบวนการนโยบายสาธารณะ: กรณีศึกษาเทศบาล

ตำบลขุนทะเล อำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี

ประเมินผลนโยบาย โดยกระบวนการกำหนดนโยบาย นายกเทศมนตรีมีบทบาทในการกำกับและดำเนินการให้การจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นให้เป็นไปตามกฎหมาย ภายใต้พันธกิจ “มาร่วมกันเปลี่ยน มาร่วมกันสร้างมาร่วมกันพัฒนาก้าวเดินไปข้างหน้าด้วยกัน” รวมทั้งให้คำปรึกษา รับฟังปัญหา ความเดือดร้อน และประสานการแก้ไขปัญหาของประชาชนและชุมชน สามารถเข้าถึงได้ง่าย และไม่เน้นความเป็นทางการกับชาวบ้าน ขณะที่สภาท้องถิ่นมีบทบาทในการกลั่นกรอง พิจารณา และอนุมัติแผนพัฒนาท้องถิ่นเพื่อนำไปสู่การปฏิบัติ สมาชิกสภาเทศบาลยังขาดการอภิปราย วิเคราะห์ความเหมาะสมของโครงการงบประมาณอย่างเข้มข้น สอดคล้องกับ Ozor & Nwankwo (2008: 63-75) พบว่าบทบาทที่สำคัญที่สุดของผู้นำท้องถิ่นในชุมชนการพัฒนา คือ การตัดสินใจ ($\bar{x} = 3.82$) การติดต่อประสานงานระหว่างหน่วยงานภาครัฐและเอกชนและชุมชนเพื่อขอความช่วยเหลือด้านการเงินและวิชาการ ($\bar{x} = 3.80$) การติดตามและประเมินผลโครงการ ($\bar{x} = 3.78$) และการระดมทุนสำหรับโครงการ ($\bar{x} = 3.76$) และขวัญธิดา ศศิสุวรรณ (2559: 30-35) พบว่าบทบาทสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลที่กำหนดได้ตามกฎหมาย คือ 1) ให้ความเห็นชอบแผนพัฒนาท้องถิ่นเป็นเพียงการทำหน้าที่ให้ความเห็นชอบแต่ไม่มีการพิจารณาถึงความเหมาะสมของสภาพการณ์ สภาพพื้นที่ 2) พิจารณาและให้ความเห็นชอบร่างข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบล ร่างข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี ไม่ได้พิจารณาถึงรายละเอียดและวิเคราะห์ความเหมาะสมของงบประมาณแต่อย่างใด และ 3) การควบคุมการปฏิบัติงานของฝ่ายบริหารทำได้เพียงให้นายกองค์การบริหารส่วนตำบลแถลงนโยบายแต่ไม่มีการควบคุมและติดตามผลการปฏิบัติงานตามนโยบายที่นายกองค์การบริหารส่วนตำบลได้แถลงไว้ต่อสภาองค์การบริหารส่วนตำบล

ข้อเสนอแนะของประชาชนต่อกระบวนการนโยบายสาธารณะของเทศบาลตำบลขุนทะเล กล่าวคือ ด้านการกำหนดนโยบาย ผู้บริหารควรผลักดันนโยบายที่มีความจำเป็นเร่งด่วน เช่น การส่งเสริมอาชีพรายได้ การจัดปัญหาขยะ ปัญหาน้ำประปา การแก้ปัญหาปัญหาเสพติดที่นำไปสู่ความปลอดภัยในชีวิตและการลดอาชญากรรม สมาชิกสภาเทศบาลควรใช้โอกาสในการอภิปรายประเด็นปัญหาในสภาเทศบาลอย่างกว้างขวางเพื่อให้เกิดประโยชน์ในการผลักดันนโยบายการพัฒนาท้องถิ่นที่เป็นความจำเป็นจริง ๆ ของชุมชน ด้านการนำนโยบายไปปฏิบัติ ผู้บริหารเทศบาลขุนทะเลควรเปิดโอกาสให้ประชาชน

มีส่วนร่วมในการตรวจสอบการดำเนินงานตามนโยบายของเทศบาล สภาเทศบาลจึงควรมีบทบาทในการพิจารณาและแปรรูปการใช้งบประมาณอย่างจริงจังเพื่อความคุ้มค่าในการใช้งบประมาณและเกิดผลประโยชน์ในการแก้ปัญหาประชาชนอย่างแท้จริง และการบริหารงบประมาณของเทศบาลควรมีความโปร่งใส เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล ใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานเทศบาลอย่างแท้จริง และด้านการประเมินผลนโยบาย ควรปรับปรุงกำหนดแผนงาน โครงการ/กิจกรรมในปีถัดไป พร้อมเผยแพร่ข้อมูลให้ประชาชนได้รับทราบสอดคล้องกับ Asduzzaman & Virtanen (2016: 4) เสนอว่าการบริหารจัดการสาธารณะ (public governance) ควรเน้นการบริหารจัดการร่วมกัน (collaborative governance) คือการให้อำนาจรัฐในการแทรกแซงการตัดสินใจสาธารณะลดน้อยลง (Minimal State) มีฐานะเป็นบริษัทภิบาล (Corporate Governance) เน้นการจัดการสาธารณะแนวใหม่ (New Public Management) บริหารแบบธรรมาภิบาล (Good Governance) เป็นระบบการเชื่อมโยงทางสังคม (Sociocybernetic System) และเป็นเครือข่ายองค์กรที่ดูแลจัดการได้ด้วยตนเอง (Self-Organizing Network) ทั้งฝ่ายรัฐ เอกชน ประชาชน และชุมชน และ รัฐศาสตร์ สันติโชคไพบูลย์ (2563: 63) เสนอว่า กระบวนการกำหนดนโยบายสาธารณะแบบปรึกษาหารือของเทศบาล ควรให้มีการจัดเวทีเพื่อรับฟังปัญหาหรือความต้องการของประชาชนให้ต่อเนื่องและอาจเชิญผู้เชี่ยวชาญด้านต่าง ๆ เข้าร่วมเวทีด้วย เพื่อช่วยเสนอแนะการแก้ไขปัญหาที่ครอบคลุม เกิดแนวทางในการแก้ไขปัญหาได้ครบทุกด้าน

บทสรุป

นโยบายสาธารณะเป็นเครื่องมือในการจัดการตนเองตามเจตนารมณ์ในการกระจายอำนาจให้กับประชาชนตามรัฐธรรมนูญและพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่เปิดโอกาสให้ประชาชนใช้อำนาจในการจัดทำบริการสาธารณะและกิจกรรมสาธารณะเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นตามหลักการพัฒนาอย่างยั่งยืน เทศบาลตำบลขุนทะเลได้ดำเนินการนโยบายสาธารณะ ตั้งแต่การกำหนดนโยบาย การนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติ และการประเมินผลนโยบาย อยู่ในเกณฑ์ที่ดี การกำหนดนโยบาย มีการรวบรวมปัญหาความต้องการและนำข้อมูลประชาคมหมู่บ้านมาประกอบการทำแผนพัฒนาหรือนโยบายการพัฒนาของ

บทบาทผู้นำท้องถิ่นต่อกระบวนการนโยบายสาธารณะ: กรณีศึกษาเทศบาล

ตำบลขุนทะเล อำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี

เทศบาล การนำนโยบายไปปฏิบัติ ผู้นำกลุ่มองค์กรต่าง ๆ ในชุมชนมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมของเทศบาล เทศบาลสามารถบริหารงานการแก้ไขปัญหาโครงสร้างพื้นฐานได้ สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นของชุมชน การจัดทำแผนพัฒนาตำบลหรือโครงการต่าง ๆ ตอบสนองต่อความต้องการและแก้ไขปัญหาของชุมชนได้เป็นอย่างดี แต่ทั้งนี้ควรการเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการดำเนินงานตามนโยบาย ส่วนการประเมินผลนโยบาย เทศบาลมีการประเมินผลนโยบายและนำผลไปปรับปรุงกำหนดแผนงาน โครงการ/กิจกรรมและเผยแพร่ข้อมูลให้ประชาชนได้รับทราบ การดำเนินงานด้านการแก้ไขปัญหาโครงสร้างพื้นฐาน เช่น ถนน ไฟฟ้า ประปา ประสบความสำเร็จ ขณะที่ด้านการส่งเสริมอาชีพและรายได้ การรักษาดินทางเท้า ทางเดินสาธารณะ และการกำจัดขยะมูลฝอย เป็นปัญหาหลักในท้องถิ่น ชุมชนคาดหวังให้ดำเนินการให้มีประสิทธิภาพ บทบาทของผู้นำท้องถิ่นในการกำหนดนโยบายสาธารณะ การนำนโยบายไปปฏิบัติและการประเมินผลนโยบาย ผู้บริหารใช้ทั้งกลไกที่เป็นทางการในการจัดแผนพัฒนาท้องถิ่นและกลไกที่ไม่เป็นทางการในการประสานการแก้ปัญหาของท้องถิ่นและประชาชน สามารถเข้าถึงได้ง่าย รับฟังปัญหาความเดือดร้อน การให้คำปรึกษา และประสานการแก้ไขปัญหาทันที่ที่เกิด ความประทับใจของประชาชน “เข้าถึง ฟังได้” ขณะที่ข้อเสนอแนะต่อกระบวนการนโยบายสาธารณะ ให้สมาชิกสภาเทศบาลใช้โอกาสการประชุมสภา อภิปรายประเด็นปัญหาอย่างกว้างขวางเพื่อให้เกิดประโยชน์ในการผลักดันนโยบายการพัฒนาท้องถิ่นที่เป็นจำเป็นจริง ๆ พิจารณาและแปรญัตติการใช้งบประมาณอย่างจริงจัง เพื่อความคุ้มค่าและเกิดผลประโยชน์ในการแก้ปัญหาประชาชนอย่างแท้จริง

บทความนี้เป็นประโยชน์ต่อการจัดทำนโยบายสาธารณะและบทบาทของผู้นำท้องถิ่นในการจัดทำนโยบายสาธารณะ ที่เป็นเจตจำนงค์ร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นอย่างยั่งยืน “ร่วมกันเปลี่ยน ร่วมกันสร้าง ร่วมกันพัฒนา”

รายการอ้างอิง

เกศสุตา โภคานิตย์, และ กีฬา หนูยศ. (2560). บทบาทผู้นำท้องถิ่นในการพัฒนา กรณีศึกษา นายกองค์การบริหารส่วนตำบลนาเสียว อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ. *วารสารสันติศึกษาปริทรรศน์ มจร.*, 5(พิเศษ), 66-76. <https://so03.tci-thaijo.org/index.php/journal-peace/article/view/85901/68318>

- ขวัญธิดา ศศิสุวรรณ. (2559). *บทบาทสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลหน้าไม้ กับ การพัฒนาท้องถิ่น. การค้นคว้าอิสระหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต (การเมือง การปกครอง). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.*
- ทัพชนะ มะลิเผือก. (2564, 10 พฤษภาคม). *คำแถลงนโยบาย*. <http://www.khuntalae.go.th/>
- เทศบาลตำบลขุนทะเล. (2564). *แผนพัฒนาท้องถิ่นสี่ปี (พ.ศ. 2561-2565) ฉบับทบทวน พ.ศ. 2564*. http://www.khuntalae.go.th/files/com_developplan/
- เทศบาลตำบลขุนทะเล. (2564). *รายงานการติดตามและประเมินแผนพัฒนาตำบลขุนทะเล ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2564*. http://www.khuntalae.go.th/files/com_strategy/
- พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542. (2542, 17 พฤศจิกายน). *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่มที่ 116 ตอนที่ 114 ก หน้า 48.
- พระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ 13) พ.ศ. 2552. (2552, 13 พฤศจิกายน). *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่มที่ 126 ตอนที่ 85 ก หน้า 7-13.
- มยุรี อนุมานราชชน. (2547). *นโยบายสาธารณะ: แนวความคิด กระบวนการ และการวิเคราะห์*. เชียงใหม่: คณินิจการพิมพ์.
- รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540. (2540, 11 ตุลาคม). *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่ม 114 ตอนที่ 55 ก หน้า 1-99.
- รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560. (2560, 6 เมษายน). *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่ม 134 ตอนที่ 40 ก หน้า 1-90.
- รัฐศาสตร์ สันติโชคไพบูลย์. (2563). *กระบวนการกำหนดนโยบายสาธารณะแบบปรึกษาหารือของเทศบาลตำบลศรีถ้อย อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา. การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง รม. (นโยบายสาธารณะ). มหาวิทยาลัยพะเยา. Thailand. https://tdc.thailis.or.th/*

บทบาทผู้นำท้องถิ่นต่อการขับเคลื่อนการนโยบายสาธารณะ: กรณีศึกษาเทศบาล

ตำบลขุนทะเล อำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี

- Anderson, J. E. (1979). *Public and Policy-Making*. New York: Praeger Publishers.
- Anderson, J. E. (1994). *Public Policy-Making: Introduction* (2nded). New York : Houghton Mifflin Company.
- Asaduzzaman M., & Virtanen P. (2016, January). *Governance Theories and Models*. <https://www.researchgate.net/publication/308911311>.
- Caldwell, Lynton K. (1970). *Environment: A Challenge in Modern Society*. New York: Doubleday.
- Dye, Thomas R. (1997). *Understanding Public policy* (5thed). Englewood cliffs, new Jersey: Prentice-Hall, Inc.
- Easton, David. (1953). *The Political System An Inquiry in to the State of Political Science*. New York: Alfred A. Knorf.
- Easton, David. (1957). *An Approach to the Analysis of Political System*. England: Campridge University Press.
- Friedrich, Carl J. (1963). *Man and His Government; an Empirical Theory of Politics*. New York: McGraw-Hill: Mc Graw-Hill.
- Greenwood, William T. (1965). *Management and Organizational Behavior Theories: An Interdisciplinary Approach*. Ohio: South Western.
- Jacop, Charles E. (1966). *Policy and Bureaucracy*. Prince, N.J.: D. Van Nostrand
- Lasswell, Harold D., & Abraham Kaplan. (1970). *Power and Society*. New Haven: Yale University Press.
- Ozor, N., & N. Nwankwo. (2008, December). The Role of Local Leaders in Community Development Programmes in Ideato Local Government Area of Imo State: Implication for Extension Policy. *Journal of Agricultural Extension*, 12(2), 63-75.
- Sharkansky, Ira. (1971). *Policy Analysis in Political Science*. Chicago: Markham.

บุคลากรกรม

ประชาชน 1 (ผู้ให้สัมภาษณ์) เพ็ญภา สวนทอง (ผู้สัมภาษณ์). ณ ศาลาศูนย์การเรียนรู้บึงขุนทะเล อำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี. เมื่อวันที่ 13 มีนาคม 2565.

ประชาชน 2 (ผู้ให้สัมภาษณ์) เพ็ญภา สวนทอง (ผู้สัมภาษณ์). ณ ศาลาศูนย์การเรียนรู้บึงขุนทะเล อำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี. เมื่อวันที่ 10 เมษายน 2565.

ประชาชน 3 (ผู้ให้สัมภาษณ์) เพ็ญภา สวนทอง (ผู้สัมภาษณ์). ณ ศาลาศูนย์การเรียนรู้บึงขุนทะเล อำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี. เมื่อวันที่ 10 เมษายน 2565.

ประชาชน 4 (ผู้ให้สัมภาษณ์) เพ็ญภา สวนทอง (ผู้สัมภาษณ์). ณ ศาลาศูนย์การเรียนรู้บึงขุนทะเล อำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี. เมื่อวันที่ 10 มิถุนายน 2565.

ผู้นำชุมชนและตัวแทนประชาชน (ผู้ให้สัมภาษณ์) เพ็ญภา สวนทอง (ผู้สัมภาษณ์). ณ ศาลาศูนย์การเรียนรู้บึงขุนทะเล อำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี. เมื่อวันที่ 10 พฤษภาคม 2565.

ผู้บริหารท้องถิ่น 1 (ผู้ให้สัมภาษณ์) เพ็ญภา สวนทอง (ผู้สัมภาษณ์). ณ เทศบาลตำบลขุนทะเล อำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี. เมื่อวันที่ 25 มกราคม 2565.

ผู้บริหารท้องถิ่น 2 (ผู้ให้สัมภาษณ์). เพ็ญภา สวนทอง (ผู้สัมภาษณ์). ณ เทศบาลตำบลขุนทะเล อำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี. เมื่อวันที่ 13 มีนาคม 2565.

สมาชิกสภาท้องถิ่น 1 (ผู้ให้สัมภาษณ์) เพ็ญภา สวนทอง (ผู้สัมภาษณ์). ณ ศาลาศูนย์การเรียนรู้บึงขุนทะเล อำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี. เมื่อวันที่ 10 มิถุนายน 2565.

Received: April 1, 2021

Revised: December 13, 2022

Accepted: December 14, 2022